

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACȚOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

Pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Proiectul de revizuire a codului de Procedură civilă, urmările imobiliare; de d. I. N. Cesărescu.**JURISPRUDENȚA STRĂINĂ :**Casațiunea Franceză *D-na D...* contra bărbatului său; cu o adnotațiune de d. D. Alexandrescu;**JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :**Înalta curte de casație și justiție, s. I: *Primăria comunei Galați cu D. Macri și G. Atanasiu;*Curtea de apel din Craiova, s. I: *Costache Dumitrescu cu Ministerul Domeniilor;***Informațiuni.**

Proiectul de revizuire a Codului

DE

PROCEDURĂ CIVILĂ

Urmărirea imobiliară

Materia urmăririlor imobiliare este pe cât de importantă pe atât de dificilă. Ea este un mijloc pus la îndemâna, creditorului pentru a putea ajunge cu mai multă siguranță la realizarea drepturilor sale, și cu cât această realizare va fi mai puțin lentă și mai lipsită de străgăniri, cu atât creditul public va fi mai puternic, iar proprietatea fonciară mai prosperă.

Este incontestabil că proprietatea fonciară are nevoie de capitaluri. Redusă la propriile ei resurse, ea, nu numai că devine staționară, dar încă regresează. O lege de expropriațiune silită dar, trebuie înainte de toate, să aibă în vedere atragerea cât mai mult a capitalurilor. Și numai atunci se va ajunge la acest scop când capitalistul va găsi în lege: o protecțiune a intereselor sale, o siguranță în plasare și un mijloc, repede și cu puține cheltuieli, pentru realizarea fondului său.

De altă parte însă, aceeași lege, trebuie să aibă în vedere și interesele debitorului expropriat, interese strâns legate de protecțiunea datorită însăși proprietății imobiliare. Iar în al treilea rând pas-

trând principiul libertății de dispozițiune și circulațiune *averurilor*, legea trebuie să garanteze și pe terții cărora li se oferă aceste averi.

Iată interesele diferite și opuse pe care trebuie să le concilieze o bună lege de expropriațiune silită: interesul creditorului de a intra cât mai repede în avutul său; interesul debitorului de a nu fi spoliat și interesul terțului de a fi asigurat.

Actuala lege de procedură civilă, plecând de la un principiu exagerat de protecțiune datorită debitorului, neglijează complectamente interesele atât ale creditorilor cât și ale terților.—Printr-o procedură lentă, costisitoare și foarte abondantă în șicane, plină de lacune și de controverse, ea răspândește nesiguranța, și departe de a atrage capitalurile mai mult le gonește.

Ne vom încerca mai întâi a pune sub ochi principalele imperfecțiuni ce conține actuala lege de procedură, și neajunsurile la care ea a dat loc; căci numai așa ne vom da seama și mai bine, ne vom convinge și mai mult, că plângerile ce s'au ridicat în contra ei sunt drepte și justificate, și vom urma cu mai mult interes modificările propuse.

În al doilea rând, vom examina modificările aduse prin Proiectul de revizuire și vom căuta să vedem dacă ele îndeplinesc pe deplin sarcina ce 'și-au propus și mai cu seamă dacă răspund nevoilor sociale de astăzi.

1° Prima dificultate de care se lovește creditorul astăzi este atunci când el a consimțit o ipotecă asupra unei părți indivise. Art. 494 obligă pe creditor să provoace eșirea din indiviziune, fără să se explice dacă această dispozițiune se aplică și în cazul când partea indivisă e certă și determinată; ori dacă această porțiune indivisă trebuie neapărat să facă parte dintr-o universalitate

de bunuri, sau și numai dintr'un imobil determinat.

2° O a doua dificultate care a dat naștere la o mulțime de discuțiuni, este aceea privitoare la efectele adjudecării. Dacă adjudecarea are de efect a transmite adjudecatarului imobilul urmărit, curățat numai de privilegiile și ipotecele cu care era grevat, sau și de dreptul de proprietate cu toate desmembrămintele ei. Dificultatea provine din contrazicerea ce există între cele două art. 506 și 565 referitoare la această materie.

3° O altă dificultate rezultă din caracterul ce legea actuală dă comandamentului. Considerat ca o simplă somațiune de plată, fără nici un efect asupra dreptului de dispozițiune, înlesnesce fraudă și șicana. Debitorul, deșteptat prin comandament, înclină mai mult spre fraudă, întru cât comandamentul nu are nici un efect asupra drepturilor sale de proprietar. Ba încă, cele 30 de zile libere lăsate până la urmărire s'ar putea numi cu drept cuvânt, zile de tentațiune.

4° Mai importantă și mai potrivită fraudei, ni se pare dispozițiunea art. 523 din actualul cod de procedură, privitor la concursul mai multor urmăririi imobiliare. Mutismul legii asupra locului unde are să se facă urmărirea, în caz de concurs de urmărire, a dat naștere în practică la străgăniri și mai cu seamă la fraude.

5° Isvorul cel mai nesecat de fraude însă, este lipsa de încunoscintare despre urmărire, celor cari au drepturi reale înscrise asupra imobilului urmărit, adică creditorilor privilegiați sau ipotecari. Se întâmplă adesea — și practica e plină de asemenea exemple — că un creditor în rang inferior de convență cu debitorul, urmăresce imobilul într'o altă localitate de cât la locul de situațiune, fără știrea și cunoscința creditorilor în rang superior, singurii creditori în majoritatea cauzelor, serioși și adevărați. Imobilul se vinde și se adjudecă asupra unui terțiu pe un preț derisoriu, care nu acoperă nici una din creanțe. Adjudecațiunea curăță imobilul de ipotecă și de privilegiu; creditorii în rang util și ved creanțele lor aproape anihilate, iar de această situațiune, profită complicită fraudelor.

6° Nu mai puțin un izvor nesecat de șicane și străgăniri, este dreptul de opoziție și contestație la execuțiunile silite. Lipsa de precisiune a le-

giurii de la 1865, termenii vagi în care legiuitorul se exprimă acordând aceste drepturi, au dat naștere în practică la o sumedenie de controverse: izvor al șicanei și al străgănilor; mijloc lesnicios pentru desvoltarea relei credințe.

7° Numai vorbim de amânările la cari pot da loc opozițiunile și cererile incidente prin care se revendică însăși proprietatea imobilului și cari tind la întârzierea urmăririi și prin urmare la discreditul public; căci până la oare-care punct ele sunt justificate prin protecția ce trebuie acordată dreptului de proprietate.

Trecem asupra celor alte cestiuni de o mai mică importanță dar cari n'au dat mai puțin loc la discuțiuni și străgăniri, cum ar fi de exemplu aceia de a se ști dacă apelul în materie de contestație este suspensiv de executare, și venim la modificările ce se propun prin noul proiect de lege.

Vom lua fie-care modificare în parte, vom arăta scopul urmărit de fie-care din ele, așa după cum rezultă din expunerea de motive, și apoi vom căuta să vedem întru cât acele modificări și ating scopul urmărit.

(Va urma)

I. N. Cesărescu

Doctor în drept din Paris, Avocat

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ

CASAȚIUNEA A FRANCESĂ

Camera reclamațiunelor

Audiența din 22 Februarie 1899

Președenția D-lui TANON, Președinte

D-na D.... contra bărbatului său.

Cause de divorț. — Datorie conjugală. — Neîndeplinirea ei. — Insultă gravă. — Cuvinte injurioase. — Aprecierea suverană a judecătorilor fondului.

Neîndeplinirea datoriei conjugale din partea bărbatului nu poate constitui o cauză de divorț, dacă nu se stabilește de femeie că bărbatul cu voință nu și-a îndeplinit această datorie.

În ori-ce caz, judecătorii fondului sunt suverani apreciatori pentru a decide că cuvintele prin care bărbatul a atribuit abstențiunea sa rezistenței femeii, sau unei diformități naturale a acesteia, n'au fost rostite cu o intenție injurioasă de natură a constitui o cauză de despărțenie.

Curtea,

Asupra motivului unic tras din violarea art. 231 și 1315 C. C. (212, 1169 C. civ. rom.) și a regulilor în materie de probă;

Considerând că decizia atacată cu recurs (Rouen, 6 August 1898) declară că, de și din certificatul medical

se constată că, după mai mulți ani de viață comună între soții D..., femeia păstrase toate atributele fizice ale virginității, totuși nu se stabilește că neîndeplinirea datoriei conjugale din partea bărbatului a fost voluntară;

Că, pe de altă parte, decizia constată, în urma cercetărilor urmate, că cuvintele prin care bărbatul atribuie abstențiunea sa rezistenței femeii, sau unei diformități native a acesteia, n'a fost rostite cu o intenție injurioasă;

Că, pentru aceste motive, hotărînd că D-na D... n'a făcut dovada faptelor imputate bărbatului său, și respingînd cererea de divorț introdusă de ea, Curtea din Rouen n'a violat regulile relative la probă, nici dispozițiile invocate de recurentă;

Că, din contra, Curtea a făcut o justă aplicațiune a legii;

Pentru aceste motive, respinge recursul, etc. (1)

Adnotațiune. — Neîndeplinirea datoriei conjugale din partea unuia din soți constituie neapărat pentru celălalt soț o insultă gravă de natură a aduce desfacerea căsătoriei, de câte ori acest fapt este voluntar, persistent și obicinuit (2): «Unul din soți poate cere divorțul, dice art. 1568 din noul Cod german, de câte ori celălalt, prin violarea gravă a datoriilor căsătoriei, sau prin purtarea sa necinstită și imorală, a tulburat în așa mod relațiile dintre soți în cât continuarea căsătoriei nu mai este cu putință. Orice act de cruđime se consideră ca o infracțiune gravă la datoriile soților» (3).

S'aun vădut mai multe casuri atât în Francia cât și la noi în care femeia a cerut divorțul pentru că bărbatul nu și îndeplinise datoria sa conjugală, și jurisprudența a decis mai în tot-dea-una că abstențiunea bărbatului, spre a constitui o insultă gravă, trebuie să fie obicinuită și voluntară.

Femeia, cu alte cuvinte, nu trebuie să se măr-

(1) Această decizie, din 22 Februarie 1899, este pronunțată de Camera reclamațiunilor; Tanon, președ. — Denis, raportor. — Melcot, avocat gen. (concluzii conforme). — Gosset, avocat. — Veđi Dalloz Périod., anul cur. 1899, 1, p. 244.

(2) Cpr. Trib. Dunkerque și Genève, Sirey, 85. 2. 23 și 4. 31. C. Douai, Dreptul din 1884, No. 47. Sunt însă împrejurări în care femeia poate să refuze de a și îndeplini datoria conjugală, fără ca asemenea refuz să constituie o insultă în privința bărbatului. Trib. Genève, Sirey, 85. 4. 31. Ast-fel, Codul prusac (*Landrecht*) prevede că nu se poate cere datoria conjugală de la soțul bolnav și de la femeia care și alăptează copilul. Aceste dispoziții n'aun mai fost reproduse de noul Cod german, ele înțelegându-se de la sine.

(3) «Ein Ehegatte kann auf Scheidung klagen, wenn der andere Ehegatte durch schwere Verletzung der durch die Ehe begründeten Pflichten oder durch ehrloses oder unsittliches Verhalten eine so tiefe Zerrüttung des ehelichen Verhältnisses verschuldet hat, dass dem Ehegatten die Fortsetzung der Ehe nicht zugemuthet werden kann. Als schwere Verletzung der Pflichten gilt auch grobe Misshandlung». Cpr. *Landrecht für die Preussischen Staaten*, partea II, tit. I, § 694, 695.

ginească a dovedi virginitatea ei, precum făcuse D-na D... în specie, ci să stabilească că faptul că ea a ramas virgină nu se datorește refuzului ei obstinat și persistent, ci faptului bărbatului, care, cu voință, în mod obicinuit și permanent, și cu intențiunea de a o jigni și de a o desprețui, a refuzat de a și îndeplini datoria sa.

Unele Curți din Francia aun decis, ce e dreptul, că abstențiunea bărbatului de a și îndeplini datoria sa constituie prin ea însăși una din injuriile cele mai grave aduse femeii, *dacă el nu dovedește că voința sa a ramas străină de acest fapt* (4); însă aceste decisiuni restoarnă întregul sistem al probelor, punînd în sarcina pârțului ceea-ce trebuie să dovedească reclamantul. În ade-văr, faptul că femeia a ramas virgină nu dovedește numai de cât o ofensă din partea bărbatului, acest fapt putînd fi datorit refuzului persistent al femeii, pe care bărbatul n'a putut să l' învingă, fie că el n'a putut s'o înduplece, fie că un sentiment de delicateță l'a împedecat de a întrebuița violența; ear pe de altă parte, legea nu face să resulte din asemenea fapt contra bărbatului o presumpțiune avînd de efect resturnarea sarcinei probei, pentru că orice presumpție legală cere o lege, și nici o lege în specie nu există.

Aceste principii sunt foarte bine expuse în o decizie a Curței supreme din Francia, din 20 Decembre 1892:

«Considerînd, dice Inalta Curte, că, în materie de divorț, ca și în orice altă materie, acțiunea reclamantului trebuie să fie justificată; că femeia, care impută bărbatului o ofensă, trebuie să dovedească că faptul femeii de a fi păstrat, după un timp oare-care de viață comună, atributele fizice ale virginității, nu implică neapărat o vină din partea bărbatului, asemenea fapt putînd fi datorit refuzului persistent al femeii; că legea n'a făcut să resulte din acest fapt contra bărbatului o presumpție de natură a resturna sarcina probei; că, în prezența alegațiunilor contrare ale soților, care și impută unu altuia neîndeplinirea datoriei conjugale, certificatul medical liberat reclamantei nu dovedește nimic nici pentru, nici contra unuia sau altuia din soți; că, prin urmare, decizia atacată a Curței din Caen, din 2 Mai 1892, n'a interpretat în mod fals, nici violat art. 213, 231, 1315 C. C. (art. 195, 212, 1169 C. C. rom.), nici regula *reus in excipiendo fit actor*; că, din contra, Curtea de fond s'a conformat principiilor generale asupra materiei, ast-fel cum aceste principii resultă din art. 1315

(4) Cpr. C. Besançon și Agen, D. P. 93. 1, p. 149, nota a. D. P. 92. 2. 148.

C. C. (art. 1169 C. rom.); pentru aceste motive, respinge recursul, etc.»⁽⁵⁾.

Se poate întâmpla ca neîndeplinirea datoriei conjugale să fie datorită neputinței bărbatului, și în asemenea caz, naște întrebarea dacă neputința, care, în regulă generală, nu este o cauză de anulare a căsătoriei⁽⁶⁾, poate fi propusă ca motiv de divorț.

Curtea din București hotărîse că neputința bărbatului nu constituie o insultă gravă adusă femeii, însă această decizie a fost cu drept cuvînt casată, pentru motivul că, în asemenea caz, femeia ar fi lipsită de unul din scopurile căsătoriei, care este procreațiunea⁽⁷⁾.

Aceiași soluție a fost admisă și de tribunalul din Iași: «Considerînd, dice tribunalul, că reclamanta a dovedit, în adevăr, că două luni cât a trăit cu soțul său, pârîtul nu a putut avea relațiuni sexuale cu ea, cu toate eforturile ce 'și a dat și cu toate brutalitățile ce a întreprins împotriva ei; că, de și scopul căsătoriei nu e numai de cât întreținerea de relațiuni sexuale, menite a perpetua specia umană, și care relațiuni sunt consecința naturală a înclinărilor firești ce sexurile diferite o au între ele⁽⁸⁾, totuși nu poate fi tăgăduită, ținînd samă de natura și firea omului, cum și de procrearea și perpetuarea speciei umane, importanța întreținerii unor atare relațiuni sexuale intime în căsătorie, fie că am lua în considerațiune numai partea religioasă sau civilă a contractului de căsătorie, sau una și alta; că, dacă impotența unuia din soți, parțială sau totală, ascunsă

sau manifestă, temporală sau perpetuă, nu s'a prevădut ca atare în Codul civil actual ca cauză de despărțenie sau de anulare a căsătoriei, cum există în Codul Calimach și există și astăzi în alte legislațiuni străine, aceasta provine din împrejurarea că dovedirea ei ar da loc la nenumărate scandaluri; însă nu e mai puțin adevărat că, dovedită, ea poate fi considerată ca o crușime pentru soțul apt, expunîndu-l din partea celui neputincios la diferite torturi și suferinți morale și trupești, și chiar la adevărate brutalități, crușimi care sunt prevădute ca cauze de despărțenie de art. 212 C. C.; legea prin acest text enunțiînd ca cauze determinante de despărțenie excesele, crușimile sau insultele grave, nu a arătat anume care fapte anumite se socotesc excese, crușimi sau insulte grave, ci le a lăsat la prudența judecătorului în a le caracteriza, ținînd samă de împrejurări, de starea socială a persoanelor⁽⁹⁾; ori, în specie, se dovedește că pârîtul nu a putut întreține relațiuni sexuale cu reclamanta, chiar de la începutul căsătoriei lor, în timp de două luni, cât au conviețuit împreună, expunînd-o la diferite brutalități și torturi, adevărate crușimi, ceea ce însuș a mărturisit, adăugînd numai că ea nu s'ar fi lăsat, lucru ce cu nimic nu l'a dovedit... etc.»⁽¹⁰⁾.

(5) Această decizie este publicată în *Dal. Périod.* 93. 1. 149 și în *Pand. Périod.*, 93. 1. 185. În acelaș sens, Curtea din Nancy, 10 Martie 1894. D. P. 95. 2. 14. *Pand. Périod.*, 95. 2. 140. Cpr. și *Cas. fr.*, 19 Ianuarie 1892. *Pand. Périod.*, 1893. 1. 72. Veđi și Carpentier, *Divorce et Séparation de corps* (Paris, 1899), I, 541 urm.

(6) Cpr. Laurent, II, 298. Briand et Chaudé, *Médecine légale*, p. 102. Veđi însă art. 107 C. italian; art. 86. 116, 143 Cod. Calimach; art. 60 Cod austriac; art. 1595 Cod saxon, etc. S'a decis că nici lipsa organelor genitale nu poate fi o cauză de anulare a căsătoriei. C. Caen. D. P. 82. 2. 155. *Contră.* C. Montpellier și Trib. Alais. D. P. 72. 2. 48. D. P. 82. 3. 71.

(7) Car. rom. s. II. Bulet, anul 1871, p. 230.

(8) Codul Caragea greșește deci când definește căsătoria: toc-mala unirei bărbatului cu femeia spre facere de copii (art. 1, partea III, cap. 16, pentru nuntă, zestre și exoprică), căci această definiție brutală este departe de a fi completă, de oare ce scopul căsătoriei nu este numai procreațiunea, sau, după cum se exprimă canoanele bisericești, remediul spre potolirea poftelor trupești, ci conține în sine o idee mai naltă, ideea de sprijin și ajutor ce soții sunt datorii a'și da unul altuia, pentru a putea duce împreună greutățile vieții. *Le mariage est l'union des âmes*, a ăis Primul consul Bonaparte. Mult mai nobilă este deci definiția ce găsim în Codul Calimach (art. 63), după care «două persoane de sex osebit, arată cu un chip legiuit a lor voință și hotărîre de a viețui într-o legiuită însoțire cu dragoste, cu frica lui Dumnezeu, și cu cinste într-o tovarășie nedespărțită, de a naște prunci, a' crește, a se ajuta între ei, după putință, la toate întâmplările».

(9) Laurent (III 194), întemeinduse pe egalitatea ce trebuie să existe într-o societate democratică, nu permite nici într'un caz judecătorilor de a avea în vedere condiția socială a soților. Cum! Eată, de exemplu, sudălmile, expresiunile cele mai înjositoare, care, din nefericire prea des se întrebuintează în limba românească; se poate oare susține, sub cuvînt de democrație, că sudălmile cele mai triviale, cele mai necuviincioase, vor produce acelaș efect asupra oamenilor din popor, care le întrebuintează ăilnic, în loc de bună dimineată, ca și asupra unor persoane de societate nedepinse cu ast-fel de vorbe proaste?... Sau, pentru a lua un alt exemplu, eată o femeie care se tângue că a primit o palmă de la bărbatul său; pentru o femeie de societate aceasta este cea mai mare insultă; pentru o femeie din popor, lucrul nu are nici o însemnătate. Ba încă sunt femei, mai ales la țară, care cred că nu sunt iubite, dacă nu sunt din timp în timp mustrate de bărbatul lor. Molière a avut deci dreptate să ăică, sunt acum 200 de ani, «que cinq ou six coups de bâton, entre gens qui s'aiment, ne font que ragaillardir l'affection». (Doctorul fără voe, act. 1, scena III, în fine). Tot în acest sens a ăis și poetul Terentius: *Amantium irae amoris reintegratio est*. Glumele lui Sganarelle sunt adevărate în toate timpurile și în toate țările, și nu cred că s'ar găsi un tribunal care să desfacă o căsătorie dintre doi locuitori săteni, bună oară, pentru o palmă dată într'un moment de iritație sau de beție; pe când lucrul n'ar fi absolut cu neputință pentru persoane de o altă condiție socială. Trebuie deci neapărat ca justiția să aibă în vedere și condiția socială a părților. Art. 956 C. C., vorbind de violență, prescrie judecătorilor de a avea în vedere condițiunea persoanelor, nimic mai natural decî de cât să aplicăm prin analogie acest text și la insulte în materie de divorț. Veđi tom. I a lucr. noastre, partea II, p. 140.

(10) Trib. Iași, S. IV-a (astă-ăi desființată), 19 Martie 1890, T. Criveț, președ. *Dreptul* din 1890, No. 32. În acelaș sens: Tribun. Covurlui, S. II-a, 6 Sept. 1899 (G. Buzdugan făcînd funcțiunea de președ.). *Curierul judiciar* No. 36 din 1899. Veđi însă nota d-lui Em. Porumbaru, care întovărășește această sentință.

Această soluție este juridică, și ea era consacrată în vechile noastre legiuri. Codul Calimach (art. 143) prevede, în adevăr, că însoțirea se desleagă, dacă bărbatul sau femeia nu'și va putea îndeplini căsătoreasca datorie până la trei ani; ear Codul lui Andronaki Donici (§ 15, capit. 30), declară că căsătoria se desleagă, când bărbatul se va afla *famen*, trecând trei ani fără a se împreuna. Codul Caragea prevede de asemenea că căsătoria se desparte când bărbatul, din slăbăciune, nu'și va îndeplini datoria căsătoriei sale până în trei ani (art. 6, partea III, capit. 16, pentru nuntă, zestre și exoprică).

Este de observat că aceste legislațiuni nu vorbesc de sterilitatea femeii, pe care o prevede a-nume legea mosaică⁽¹¹⁾, ci numai de neputința bărbatului.

Eată acum și ceea ce găsim în această privință în Pravila lui Matei Basarab (glava 217): «Desparte-se nunta, dacă vor trece trei ani și nu pot să se amestece bărbatul cu muerea, după cum fac oamenii; deci, de va căuta muerea să se despartă de bărbatul ei, și el va mărturisi că adevărat nu poate să se amestece cu dânsa, atuncea se desparte muerea de acel bărbat și bărbatul de acea muere a lui; să'și ție bărbatul bucatele lui fără pagubă, și muerea zestrele ei, ear darurile dinaintea nunței rămân la bărbat și nu le ia muerea».

Neputința este prevădută ca cauză de despărțenie și în unele legislațiuni străine. Ast-fel, în Rusia, neputința bărbatului sau sterilitatea femeii este o cauză de despărțenie, însă numai după trei ani de căsătorie, și dacă a fost anterioară căsătoriei⁽¹²⁾.

În Germania, din contra, după legislația anterioară Codului din 1896⁽¹³⁾, pentru ca neputința să fie o cauză de divorț, trebuie să fie completă, incurabilă și survenită în timpul căsătoriei, căci dacă ar fi anterioară, ea ar fi o cauză de anulare, ca și în Codul austriac (art. 60, 101 C. austriac)⁽¹⁴⁾.

⁽¹¹⁾ În dreptul primitiv, bărbatul era, în adevăr, obligat să repudia femeia când, după dece ani de convețuire, nu avusese nici un copil cu dânsa. În ultima stare a legislațiunii, sterilitatea femeii nu mai e însă pentru bărbat o cauză obligatoare de *repudium*, ci numai o cauză facultativă de despărțenie. Vezi Glasson, *Le Mariage civil et le Divorce* (Paris, 1880), p. 147. P. Negulescu, *Revista de drept și sociologie* (București, 1898), No. 1, p. 30.

⁽¹²⁾ Vezi Er. Lehr, *Le Mariage et le Divorce* (Paris, 1899), p. 374. No. 885.

⁽¹³⁾ Noul Cod german nu vorbește de neputință. Jurisprudența nu va lipsi însă, cu bună samă, de a pune în principiu că ea intră în actele de cruđime prevădute de art. 1568 din acest Cod. Nici Codul nostru nu vorbește de neputință, și cu toate acestea, am vădut că jurisprudența o admite ca cauză de divorț.

⁽¹⁴⁾ Cpr. Glasson, *op. cit.*, p. 367.

Neputința se mai vede încă prevădută ca cauză de divorț în unele legislații ale Elveției, de ex., în Codul cantonului Berna (art. 114), cant. Zü-rich (art. 190), etc.

În fine, Curtea de apel din Alger a decis (1 Aprilie și 24 Iunie 1879) că, în dreptul musulman, starea de neputință a bărbatului poate fi considerată de judecători ca o cauză suficientă pentru a putea pronunța divorțul între soți⁽¹⁵⁾.

Speța judecată de Curtea din Alger este destul de curioasă pentru ca să ne oprim puțin asupra ei.

Femeia *Duia* pretindea că bărbatul ei, Ahmed ben Said, era neputincios și cerea divorțul din această cauză, ceea ce s'a și admis, în urma constatărilor făcute. Dar aceasta nu este totul. Mama bărbatului, în dorința ei ca nuroară-sa să aibă copii, sfătuisse pe această din urmă de a nu avea relații cu bărbatul său de cât numai atunci când el va fi acoperit cu un val pe cap, făcând-o să creadă că numai ast-fel el va putea scăpa de efectele infirmității sale. Și amăgind ast-fel pe nuroară-sa, mama soacră substituie în locul bărbatului pe un alt arab mai voinic, Said ben Abderahman. Care însă a trebuit să fie surprinde-re femeii când, într-o ți, depărtând un colț al valului, a vădut că alt-cineva luase locul bărbatului. Ei bine, în asemenea împrejurări, nu mai rămâne nici o îndoială că femeia nu era culpabilă de adulter, deși, în realitate, ea avusese relații cu un alt bărbat, căci ea era victima viclesugului întrebuintat de soacră-sa, ca să poată avea copii. Nici divorțul n'ar fi putut, cu bună samă, fi pronunțat din această cauză în contra femeii, pentru că faptul unei femei măritate de a avea relații cu altul de cât bărbatul său, nu este o cauză de despărțenie de câte ori acest fapt a fost urmarea unei erori, sau când el a fost comis de o femeie care nu'și poate da sama de actele sale. Autorii citează o decizie celebră, pronunțată în Statele-Unite, prin care divorțul a fost admis cu toate că femeia, care avusese relațiuni cu un alt bărbat, nu avea în acele momente mintea sănătoasă, pentru cuvântul că aceste relațiuni făcuse să intre în familia bărbatului copilul altuia, ceea ce a fost considerat de Curtea Pensylvaniei ca o insultă gravă adusă bărbatului; însă această jurisprudență a fost mai în urmă cu drept cuvânt părăsită chiar în Statele-Unite⁽¹⁶⁾.

D. Alexandresco.

⁽¹⁵⁾ Vezi această decizie, publicată în *Gaz. des trib.* din 15 Ianuarie 1879, p. 46 și în *Dreptul* din 1879, No. 10, p. 84.

⁽¹⁶⁾ Vezi Er. Lehr, *op. cit.*, No. 433, p. 204, 205, care citează în acest sens pe Bishop, *New Comment. on Marriage, Divorce and Separation* (New-York, 1881), I, § 1515.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, SECȚIA I

Audiența de la 15 Decembre 1899

Președenția D-lui GR. LAHOVARI, Președinte

Primăria comunei Galați cu D. Macri și G. Athanasiu

Cuasi-deliect.—Ajutorii de percepători comunali.—Cum se numesc. — Dacă sunt agenți comunali. — Dacă sunt prepuși ai comunei. — Dacă comuna este răspunzătoare de prejudiciul cauzat de ei în serviciul ce li s'a încredințat. — (Art. 40 și 165 din reg. pentru const., percep. și urmă. venit. comun., și art. 1000 Cod. civil).

Asemănat art. 40 și 165 din regulamentul pentru constatarea, perceperea și urmărirea veniturilor comunale, percepătorii comunali numesc, pe a lor răspundere, pentru a'i ajuta în serviciul lor, ajutoare și agenți de urmărire, cari se confirmă de administrația comunală, și sunt considerați ca agenți publici cu aceleași drepturi pentru încasarea veniturilor comunale ca și percepătorii în ajutorul cărora sunt dați, și dar, în operațiunile de încasări ale veniturilor comunale, dâșii lucrează ca prepuși ai comunei, și ca atare, primăria ca comitentă, este răspunzătoare de prejudiciul cauzat de acești prepuși ai săi, în funcțiunile ce li s'a încredințat.

Decisiunea No. 456/99. — Respins recursul făcut de Primăria comunei Galați contra sentinței tribunalului Covurlui No. 351/98, s. I, dată în proces cu D. Macri și Gh. Athanasiu;

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier I. Duca;

Pe d-l avocat Virgiliu Arion în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat M. Pacu în combateri;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

«Aplicație greșită a art. 1000 din C. civil, rea interpretare a art. 40 și 165 din legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor comunale, nesocotirea principiilor generale ale mandatului.

«În adevăr din faptele petrecute rezultă că prejudiciul ce s'a cauzat lui Macri de către agentul de urmărire Athanasiu, nu a fost făcut în exercitiul funcțiunei ce i se încredințase de către comună, cum cere art. 1000 din C. civ., întru cât art. 20 din legea de percepere prevede categoric că «perceperea veniturilor comunale se face numai prin percepători».

«Din art. 40 și 165 invocate de tribunal, nu rezultă acest drept de percepere prin agenții de urmărire, art. 165 coprinzând o excepțiune în vederea unui cas special.

«Mandat tacit de asemenea nu a putut exista în contra prescripțiunilor precise ale legii perceperei veniturilor comunale art. 20».

Având în vedere sentința supusă recursului din care rezultă că d. Macri, intimat în recurs, luând cu chirie o gheretă de la primăria Galați, a achitat chiria de 425 lei în mâinile lui Ghiță Athanasiu, agent de ur-

rare la serviciul comunal de percepere, pentru care plăta i s'a liberat chitanța, ce s'a dovedit în urmă că era falsă și că numitul agent 'și apropiase banii, în loc să'i verse în casa comunei, fapt pentru care Athanasiu a și fost osândit la un an închisoare. Primăria a urmărit și obligat pe d. Macri a plăti încă o dată acea chirie, după care Macri a chemat în judecată pe primărie, cerând restituirea sumei, ce a plătit pe nedrept pentru a doua oară. Judele de ocol a admis acțiunea și primăria făcând apel, tribunalul prin sentința atacată ați cu recurs, a respins apelul ca nefondat;

Considerând că din dispozițiunile art. 40 și 165 din regulamentul legii pentru perceperea veniturilor comunale, rezultă că percepătorii comunali numesc, pe a lor răspundere pentru a'i ajuta în seviceiul lor, ajutoare și agenți de urmărire, care se vor confirma de administrația comunei, fiind considerați ca agenți publici putând să urmărească și să vândă obiectele sequestrate, pentru sumele datorite comunei, încasând banii prinși din vânzare și liberând chiar chitanțe pentru achitarea datoriei;

Că, prin urmare, agenții de urmărire având aceleași drepturi, pentru încasarea veniturilor comunale ca și percepătorii în ajutorul cărora sunt dați, rezultă de aci, că în operațiunile de încasări ale veniturilor comunale, dâșii lucrează ca prepuși ai primăriei în puterea funcțiunei ce li s'a încredințat;

Considerând că după dispozițiunile art. 1000 C. civ. comitenții sunt responsabili de prejudiciul cauzat de prepușii lor în funcțiunile ce li s'a încredințat;

Considerând că ast-fel fiind și întru cât în specie, tribunalul, constată prin sentința supusă recursului că Ghiță Athanasiu, în mâinele căruia intimatul D. Macri a achitat chiria, era un agent de urmărire, numit în conformitate cu sus citatele texte din regulamentul pentru perceperea veniturilor comunale și că adesea ori primea banii chiriei de la chiriașii comuni, cu scirea și după ordinul șefilor săi apoi, bine a judecat tribunalul făcând pe primărie responsabilă de faptul mai sus numitului ei prepus;

Că dar, motivul de casare ne fiind întemeiat, urmează a se respinge ca atare.

Pentru aceste motive, respinge.

CURTEA DE APEL DIN CRAIOVA, SECȚIA I

Audiența de la 9 Octombrie 1899

Președenția D-lui C. LEONȚIANU, Prim-Președinte

Decisiunea civilă No. 123

Costache Dumitrescu cu Ministerul Domeniilor

Embatic.—Dreptul acordat embaticarului de a pășuna vitele sale și de a tăia lemne din pădurea poprietarului ce i-a acordat un drept de embatic.—Rescumpărarea embaticului.—Dacă mai conservă dreptul de pășunare și de tăiere de lemne.

Statul proclamând, prin legea din 1866 și 1868, dreptul de rescumpărarea embaticarilor, a înțeles de a stinge toate raporturile dintre dâșul și embaticari.

Ast-fel, când egumenul unei mănăstiri, a acordat unei persoane, prin act în regulă, să stăpânească pe veci un teren al mănăstirii, plătind pentru aceasta embatic, mai acordându-i în același timp, pe lângă acest drept

principal, și un drept accesoriu, acela de a tăia lemne și a pășuna vitele sale în pădurea mănăstirii vecină cu terenul dat cu embatic, acest drept accesoriu a dispărut, în urma sus menționatei legi, când embaticarul, prin răscumpărare de la stat, — devenit proprietar al averii mănăstirești în urma legii secularizării acestor averi, — a rămas deplin proprietar pe terenul cu embatic și când actul de răscumpărare nu pomeneste nimic de dreptul de a tăia lemne și de a pășuna vitele în pădurea mănăstirii, devenită a statului.

S'a ascultat d-l avocat I. Ath. Mitescu, în susținerea apelului;

Pe d-l avocat I. Peruiianu și M. Chirișescu în combatere;

Deliberând,

Având în vedere apelul declarat în termen de Costache Dumitrescu în contra sentinței tribunalului de Vâlcea sub No. 400 din 2 Septembrie 1897;

Având în vedere actele prezentate, concluziunile orale și scrise ale părților;

Având în vedere că obiectul acțiunii dedus judecății primei instanțe consistă în cererea numitului Costache Dumitrescu ca Ministerul Domeniilor Statului să fie obligat a-i plăti suma de lei 20000 ca daune provenite din faptul că Statul l'a împedecat a tăia lemne și a pășuna vite, în pădurea Statului Călimănești și a-i respecta dreptul ce numitul pretinde că i este recunoscut prin actul de rescumpărarea embaticului de la Stat sub No. 2114 din 11 Ianuarie 1871 și prin actul de cumpărătoreea acelui drept de la Statie Iliescu, act autentificat de tribunalul Vâlcea și transcris la No. 1581;

Considerând că titlurile pe care apelantul își fondează cererea, sunt actul de rescumpărarea embaticului din 1871, și actul de cumpărătoreea din 1881;

Considerând că Statul proclamând prin legea din 1866 și 1868 dreptul de rescumpărarea embaticurilor, a înțeles de a stinge toate raporturile dintre dânsul și embaticari, că în speță apelantul fondându-și dreptul său pe menționatul act de rescumpărare, și cum dintr'însul său din vre-un alt act nu se constată că s'a făcut vre-o rezervă în privința dreptului de a tăia lemne și de a pășuna vitele în zisa pădure, toate aceste drepturi și prin urmare și actul de constituirea lor din 1829 au dispărut din momentul când embaticarul s'a investit cu calitate de proprietar prin faptul rescumpărării;

Că dar din acest punct de vedere, actul de rescumpărare din 1871 și prin consecință și actul de cumpărătoreea din 1881, nu poate folosi în stabilirea pretențiunii apelantului;

Considerând că chiar dacă prin imposibil s'ar admite că apelantul, în calitate de cumpărător sau urmaș al lui Statie Iliescu s'ar putea prevala de pecetluitul egumenului mănăstirii Cozia cu data 1829 Decembre 20, totuși din coprinsul acestui act, rezultă că dreptul de a tăia lemne și de a pășuna vitele, era acordat ca o înlesnire pentru exercitarea dreptului de embatic, asupra pământului, ogrezile și casele ce se prevăd în acel act, adică ca un drept accesoriu al dreptului prin-

cipal, care era acela de embaticar pentru zisele imobile, că azi principalul dispărând prin faptul că fostul embaticar a devenit proprietar a dispărut și accesoriul; adică înlesnirea ce zisul egumen făcea lui Statie Iliescu vechiul slujbașiu al mănăstirii Cozia și autorul apelantului de azi;

Că așa fiind și din acest punct de vedere pretențiunea apelantului este nefondată;

Considerând că apelantul a mai exhibit în susținerea cererii sale și cărțile de judecată sub No. 20 din 12 Aprilie 1873 a judecătoriei Cozia, județul Vâlcea și cea cu No. 582 din 1893 a judecătoriei Râmnicu-Vâlcea, însă aceste acte nu pot constitui autoritatea lucrului judecat față de Stat, de oare-ce prima are ca obiect un delict silvic, iar în secunda Statul a fost exclus nerămânând în instanță de cât arendașul Petre Seltea;

Pentru aceste motive redactate de d-l consilier Marinescu, Curtea în majoritate;

Decide:

Respinge ca nefondat apelul făcut de Costache Dumitrescu, contra sentinței tribunalului Vâlcea cu No. 490/97.

(ss) Ath. Herescu, C. Marinescu, M. Economu.

O p i n i u n e

Având în vedere că din actul cu data 1829 numit pecetluitul emanet de la egumenul mănăstirii Cozia rezultă că lui Statie Iliescu autorul apelantului i s'a dat de veci dreptul de a stăpâni mai multe bucăți de pământ, în moșia Călimănești, a mănăstirii Cozia, o-sebit dreptul de a lua din pădurea după acea moșie pari și lemne pentru împrejmuire și lemne de foc necesare lui, cum și dreptul de a-și pășuna vitele în islazul moșiei Călimănești și pentru toate aceste drepturi Statie Iliescu să dea la mănăstire trei oca ceară albă pe an, acest drept din însăși actul reese că era un drept de embatic; că în urma legii secularizării averilor monastirești, promulgându-se legea rescumpărării embaticurilor, Statie Iliescu și-a rescumpărat embaticul prin actul sub No. 2114 din 11 Ianuarie 1871, emanat de la Ministerul de Finanțe;

Având în vedere că prin acest act, conform legii pentru rescumpărarea embaticurilor, să enumără anume bucățile de teren pe care rămâne definitiv proprietar Statie Iliescu, iar în ce privește dreptul de a lua lemne din pădure pentru trebuințele sale și dreptul de a pășuna vitele sale în islazul moșiei Călimănești nu se zice nimica, că dar nefăcându-se nici o mențiune despre aceste drepturi și nici probându-se că Statie Iliescu a renunțat la aceste drepturi, apoi ele subsist și astăzi, după cum erau și înainte de rescumpărarea embaticului, Statie Iliescu a plătit odată pentru tot-d'auna, obligația ce o avea de a da pe fie-care an cele trei oca de ceară, fără ca să renunțe la vre-unul din drepturile ce le avea în timpul pe când da embaticul;

Pentru aceste motive difer de majoritate și sunt de opinie a se admite apelul făcut de Costache Dumitrescu, contra sentinței trib. Vâlcea No. 430/97 a se infirma sentința apelată și a se recunoaște numitului apelant

dreptul de a lua lemne pentru trebuințele sale și a pășuna vitele pe moșia Călimănești, conform pecetluitului din 20 Decembre 1829 cum și de a fi obligat Statul ca să-i plătească daune.

(s) L. Leonțeanu.

INFORMAȚIUNI

Annales des sciences politiques, publică în ultimul număr o importantă dare de seamă asupra noiei convențiuni, încheiată acum de curând, pe cale diplomatică între Franța și Belgia, convențiune prin care să stabilește un principiu de reciprocitate în privința competenței tribunalelor celor două state, atât în materie civilă cât și în materie comercială.

Tot o dată se tranșează și o veche controversă în cât privește acordarea exequatorului în sensul că tribunalele celor două state nu vor mai avea să facă o revizuire a hotărârii după cum este părerea dominantă astăzi în Franța ci se vor mărgini numai a cerceta forma exterioară a hotărârii adică dacă e investită cu formula executorie și dacă această investire e conformă legilor țerei de unde emană.

Această convențiune care cuprinde după cum să vede două dispozițiuni de o mare utilitate practică și conformă cu toate principiile de drept public internațional, a fost primită cu o adevărată satisfacție de toți oamenii de legi din ambele țări, și nu să așteaptă de cât ratificarea și punerea ei imediat în vigoare.

Se știe că actualmente un francez poate chema în judecata tribunalelor franceze pe un strein care nu-și are domiciliul nici reședința în Franța, dar care s'a obligat față de un francez într-o țară străină unde-și are chiar domiciliul stabilit. Așa un belgian având domiciliul în Belgia dar care a contractat cu un francez pe teritoriul belgian, poate fi urmărit înaintea unui tribunal francez de și nu a locuit un moment în resortul acestui tribunal; în schimb însă tribunalele franceze pot să refuze de a judeca un diferend ivit între două Belgieni stabiliți de ani întregi în Franța, pe motiv că e vorba de un litigiu între doi străini. De sigur că această stare de lucruri dăunătoare relațiunilor internaționale și mai ales intereselor comerciale ale celor două state vecine, nu putea să mai dureze. În așteptarea dar a votărei proiectului de reformă acodului de procedură civilă, aflat azi pe biuroul parlamentului francez s'a semnat această convențiune, pornită din inițiativa d-lui Charles Lachau distins avocat pe lângă Curtea de apel din Paris.

Astăzi când și la noi se discută în Camere proiectul de revizuire a codului de procedură civilă, și când cestiunea de competență a tribunalelor române față de streini presintă atâtea dificultăți, credem nemerit a recomanda interesantul studiu celor cari se ocupă cu asemenea cestiuni.

Conflict de hotărâri. În ziua de 24 corent s'a prezentat și s'a judecat înaintea tribunalului sect. II și sect. III aceeași cerere de sequestru judiciar în succesiunea Urlățeanu. Secțiunea II-a numit sequestru pe D. I. Calenderu, iar sect. III pe d-nii advocați, C. Arion, M. Cireșianu și N. Durma. În contra acestor hotărâri s'a făcut apel de către moștenitori. Așteptăm cu curiozitate să vedem ce soluțiune va da Curtea în acest conflict.

Erî 26 cor. Inalta Curte de casație secția II a respins ca inadmisibil recursul făcut de d-l N. C. Furculescu contra decisiunei camerei de punere sub acusare a Curței de apel București, prin care i respinsese opoziția ce făcuse contra ordonanței de neurmărire a d-lui Jude de Instrucție al trib. Ilfov, care în urma avisului a trei medici experți îl declarase neresponsabil de crima de omucidere săvârșită dar neisbutită asupra unui țaran de pe moșia sa, pe motiv că nu se află în întregimea facultăților sale mentale.

La 25 cor. Inalta curte de casație secția II a respins recursul făcut de Societatea Egee ca proprietară a vaporului Smirni, care pe timpul resboiului Turco-Grec, la 14 Mai 1897, a fost împedat de Guvernul Român a debarca în portul Galatz 146 pasageri, greci și armeni, cari de și aveau pașaporte visate de Consulul Român din Perea, n'au putut dovedi însă că au mijloace de existență. Celor cari au făcut această dovadă li s'a permis debarcarea. Trib. și Curtea de Apel din Galați respinsese acțiunea de daune ce Societatea Egee formulase contra Statului pentru acest fapt.

Din partea Societății Egee au pledat d-nii Titu Maiorescu și Z. Filotti iar din partea Statului a pledat d-l avocat Flămânda.

În curând vom publica aceasta hotărâre.

D-l Petre Sfetescu, avocat, fost Prefect, ce a fost numit avocat al statului cl. I, depunând jurământul, a intrat în funcțiune.